NEFORMÁLNE VZDELÁVANIE SO SILNÝM PRÍBEHOM

BESEDY
WORSKHOPY
TRÉNINGY

„AUTENTICKÝ HISTORICKÝ PRÍBEH VYROZPRÁVANÝ SÚČASNOU REČOU FILMU DOKÁŽE POVEDAŤ VIAC AKO TISÍC SLOV.“

PRÍBEH UTEČENCOV Z KONCENTRAČNÉHO TÁBORA

RUDOLF VRBA

11. september 1924 ~ 27. marec 2006

Vrba sa narodil ako Walter Rosenberg v Topoľčanoch, Eliasovi a Helene Rosenbergovým (rodená Grünfeldová), ktorí vlastnili parnú pílu v Jaklovciach pri Margecanoch. Pretože bol židom, bol ako 15-ročný podľa slovenskej verzie nacistických Norimberských zákonov, ktoré tvrdo obmedzili ľudské práva židov, vylúčený z bratislavského gymnázia a odišiel pracovať ako robotník do Trnavy. Doma pokračoval v štúdiu, kde sa učil angličtinu a študoval ruštinu. 14. júna 1942 bol Vrba deportovaný do nacistického koncentračného tábora Majdanek. 15. januára 1943 bol prevezený do Birkenau, odkiaľ sa mu podarilo v apríli 1944 ujsť. Jedenásť dní po úteku spolu s Alfredom Wetzlerom prekročili vtedajšiu hranicu Veľkonemeckej ríše a Slovenského štátu a dostali sa až do Žiliny, kde spísali správu o hrôzach tábora Auschwitz-Birkenau v Osvienčime. Po vojne pôsobil ako profesor farmakológie a terapeutiky na University of British Columbia v Kanade (Vancouver), kde aj v roku 2006 zomrel.

ALFRED ISRAEL WETZLER

10. máj 1918 ~ 8. február 1988

Narodil sa v robotníckej rodine. V rokoch 1936 – 1940 pracoval ako robotník v Trnave, v rokoch 1942 – 1944 bol väznený v koncentračnom tábore Auschwitz-Birkenau. Patril medzi 12 väzňov, ktorým sa za celú dobu existencie podaril úspešný útek z tábora. Ako prvý, spoločne s Rudolfom Vrbom, vyrozprával o hrôzach, ktorých tam bol svedkom. V rokoch 1945 – 1950 pracoval ako redaktor, v rokoch 1950 – 1955 bol robotníkom v Bratislave, v rokoch 1955 – 1970 pracoval v rezorte obchodu. Od roku 1970 bol na invalidnom dôchodku, no vypomáhal v knižnici v bratislavskom Ružinove. Zomrel 8. februára 1988 v Bratislave, kde je aj pochovaný.

ÚTEK Z AUSCHWITZU

Vrbovi a Wetzlerovi sa 11. apríla 1944, po troch dňoch strávených v úkryte v rozostavanej časti tábora, známej pod názvom „Mexiko“, podarilo ujsť. Podľa niekoľkých orientačných bodov a jednoduchej mapky sa dostali po jedenástich dňoch útrap cez hranice vtedajšej Veľkonemeckej ríše na územie Slovenského štátu, do obce Skalité.

Odtiaľ im pomohol Čánecký dostať sa bezpečne až do Žiliny, kde mohli konečne vyrozprávať svoj príbeh. Tam zároveň v tých dňoch nadiktovali pisárovi aj známu Vrbovu a Wetzlerovu správu, ktorá bola prvým dôveryhodným svedectvom o dianí v nacistických koncentračných táboroch.

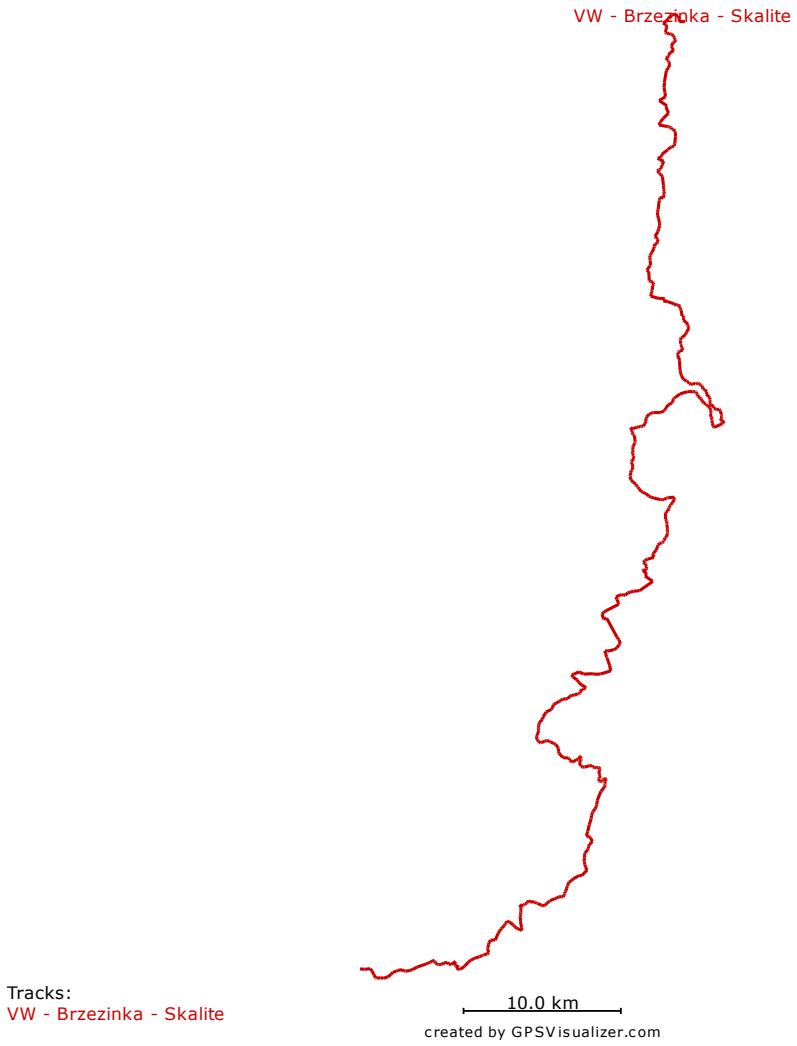

VRBOVA A WETZLEROVA SPRÁVA

Vznikla po príchode oboch väzňov do Žiliny. Wetzler napísal prvú časť správy a Vrba tretiu. Na písaní druhej časti správy pracovali obaja. Napokon celú správu spolu prepracovali ešte šesťkrát. Správu prekladal už počas jej písania zo slovenčiny do nemčiny s pomocou Gisely Steinerovej Neumannov poradca Oscar Krasniansky, inžinier a stenograf, ktorý si neskôr zmenil meno na Oskar Isaiah Karmiel. Výsledkom bola 32-stranová správa v nemčine, ktorá bola dokončená **27. apríla 1944**. Správa bola narýchlo preložená aj do maďarčiny. Pôvodná slovenská verzia sa nezachovala. Anglická verzia správy (The Auschwitz Protocol / The Vrba-Wetzler Report) je dostupná v plnom znení online tak isto ako jej český preklad vďaka projektu Vrba-Wetzler Memorial.

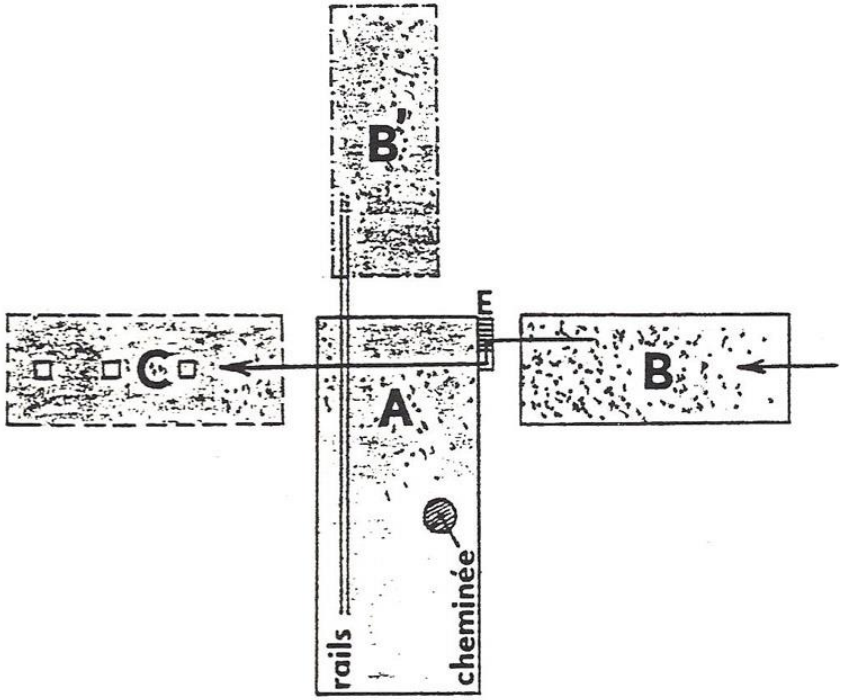

Schéma 1: Disposition proposée pour les crématoires de type II/III expliquant le rapport du WAR REFUGEE BOARD et établi selon un plan de la Bauleitung d'Auschwitz et des photos d'époque.
(en bleu, les rails; en rouge, le trajet des victimes)
Légendes:

- A: Salle des fours.
- B: Halle d'attente en surface.
- B': Halle d'attente en sous-sol.
- C: Chambre à gaz.

FILM SO SÚČASNÝM POSOLSTVOM

KROKY NA HRANE

SYNOPSA

Šesť ultrabežcov oživilo autentický príbeh Vrbu a Wetzlera z druhej svetovej vojny dlhým behom po trase úteku. **21. apríla 2017** sa skoro ráno s východom slnka rozbehli na cestu tri dvojice – Martin Urbaník a Marián Kamendy, Martin Sekér a Peter Brestovanský, Marcel Jedlička a Daniel Blonski. Bežali po stopách Vrbu a Wetzlera **170 km z Osvienčimu do Žiliny**, aby pripomenuli ich dôležitý čin.

AUDIENCE AWARD
FESTIVAL HORYZONTY
TRENČÍN, SLOVAKIA
2017

GRAND PRIX
FESTIVAL HORYZONTY
TRENČÍN, SLOVAKIA
2017

KROKY NA HRANE (SK, 42 min) | **Réžia** Viliam Bendík | **Námet** Martin Urbaník, Martin Sekér | **Scenár** Viliam Bendík, Martin Urbaník, Robert Schmidt | **Strih** Filip Hanko | **Kamera** Dominik Šuplata, Michaela Klanicová, Tomáš Ščepka, Viliam Bendík, Štefan Šuplata a Pavol Piktor | **Produkcia** BENDIK FILMS a O.Z. VESTIGIUM © 2017 | **Oficiálny web** http://www.krokynahrane.sk

PO STOPÁCH VRBU A WETZLERA

Autentickú trasu úteku z roku 1944 dnes nie je možné zrekonštruovať do úplných detailov. Avšak na základe svedectiev Vrbu a Wetzlera (v knihách, ktoré napísali) a na základe historických súvislostí je možné zrekonštruovať niektoré jej časti naozaj autenticky.

Trasa behu autentickú trasu úteku kopíruje do tej miery, ako to je v roku 2017 možné. Niektoré úseky trasy boli v roku 1944 holými pláňami, naproti tomu dnes sú husto porastené lesmi. Takéto úseky teda musíme prekonávať čiastočne po turistickej značke.

Všetky známe a dôležité orientačné body zachováme a budeme postupovať na základe dostupných historických opisov a informácií.

Pri tvorbe trasy sme spolupracovali s Robertom Schmidtom, ktorý sa tejto téme venuje intenzívne niekoľko rokov a poskytol nám mnoho cenných rád a historických výkladov.

Parametre trasy úteku sú 114 km a 3.350 m+.

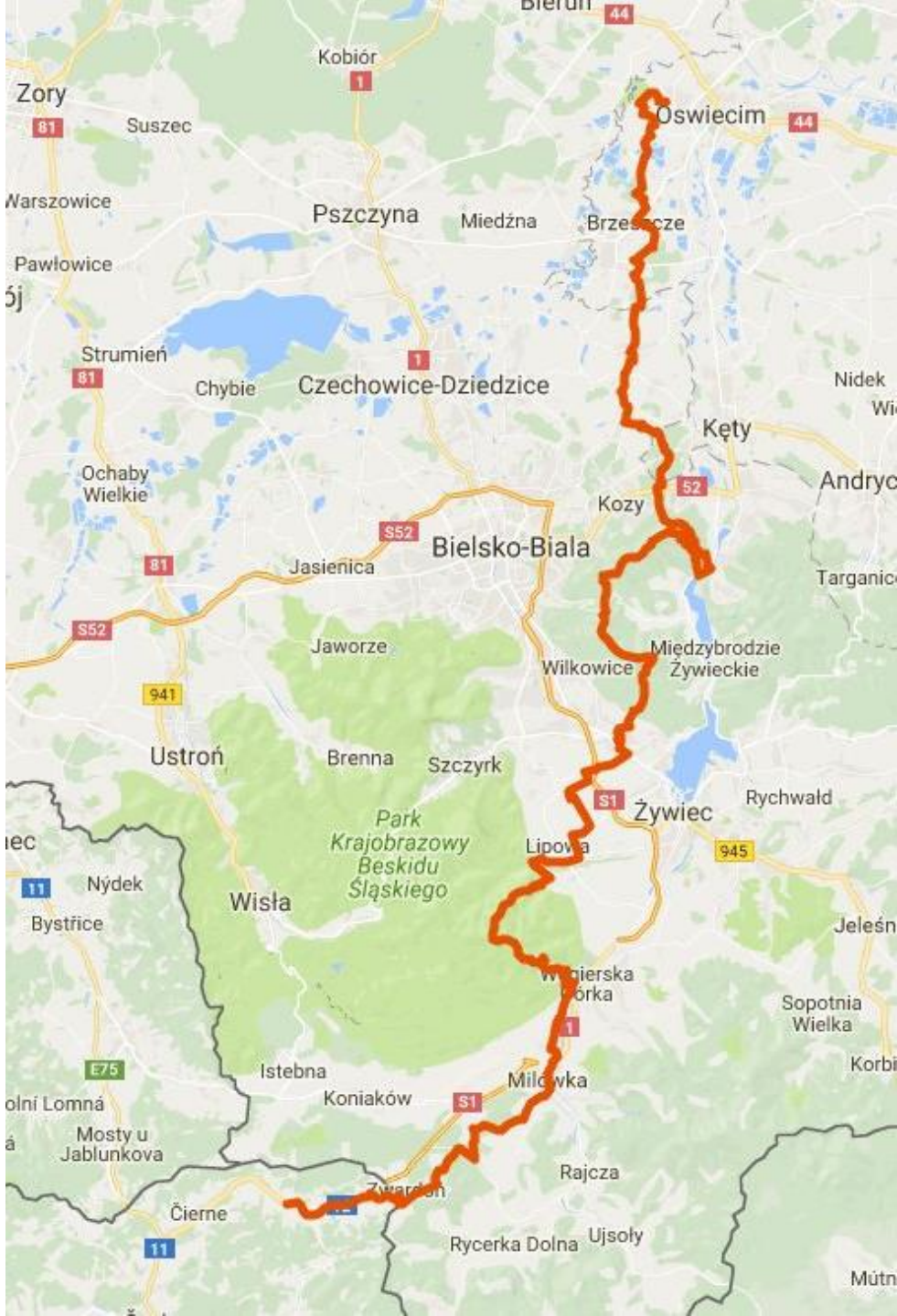

ŽIACI A ŠTUDENTI O FILME

„ĎAKUJEM ZA POVZBUDENIE A MOTIVÁCIU ROBIŤ NIEČO. JE TO PEKNÉ A INŠPIRUJÚCE. REŠPEKT, JA BY SOM TO URČITE NEBEHAL.“

„ĎAKUJEME ZA SKVELÝ ČAS. S ÚDIVOM SOM SI VŠÍMALA SPOLUŽIAKOV A NEMALA SOM SLOV. ZAUJALI STE ICH PRÍBEHOM, FILMOM, SLOVAMI. TO SA ČASTO NESTÁVA. KLOBÚK DOLE ZA TOTO.“

„KROKY NA HRANE NESÚ NEJEDNO VEĽKÉ POSOLSTVO. JEDNÝM Z NICH JE: „NEBUĎTE VOČI DRUHÝM ĽAHOSTAJNÍ. MAJTE OTVORENÉ OČI A NAJMÄ... OTVORENÉ SRDCIA..“

„PÁČI SA MI NÁPAD NATOČIŤ TAKÝTO FILM. DÚFAM, ŽE TO BUDETE ŠÍRIŤ ĎALEJ, ŽE SA NÁJDU AJ INÍ SUPER ĽUDIA, KTORÍ TO DOKÁŽU AKO VY.“

UŠLI PRETO, ABY CELÉMU SVETU ODHALILI VRAZEDNE TAJOMSTVO TÁBORA AUSCHWITZ - BIRKENAU.
THEY FLED IN ORDER TO REVEAL THE MURDEROUS SECRET OF AUSCHWITZ-BIRKENAU CONCENTRATION CAMP TO THE WORLD.
ROSENBERG Walter
(Rudolf VRBA)
Prisoner No. 44070
Born 11.9.1924, Topoľčany
Died 27.3.2006, Vancouver

WWW.KROKYNAHRANE.SK

Týka sa
to aj TEBA!

Predsudky!
Smrť
Holocaust
asi 6000 000
Hitler
Týka sa to aj TEBA!
BUĎ ZMENÍŠ SVET ALEBO SVET ZMENÍ TEBA

ETNICKÝ PREDSUDOK
VOČI VEKU
RASOVÉ PREDSUDKY
NÁBOŽENSKÝ PREDSUDOK
PREDSUDOK VOČI SEXUALITE
PREDSUDOK VOČI FYZICKÉMU VZHĽADU
PREDSUDOK VOČI OSOBÁM S POSTIHNUTÍM
PREDSUDKY
RODOVÝ PREDSUDOK

NEFORMÁLNY VZDELÁVACÍ PROGRAM

OBSAH A FORMÁTY

FORMÁTY

BESEDA: TOTAL 105 MIN | 2 VYUČOVACIE HODINY S PRESTÁVKOU

ÚVOD 18 MIN
Skutočný príbeh o odvahe a hrdinstve očami mladého Rudolfa Vrbu.
Hodnotová úloha.

FILM 42 MIN
Príbeh šiestich ultrabežcov na trase z Osvienčimu do Žiliny.
Hľadanie odpovedí.

BESEDA 45 MIN
Diskusia alebo práca v skupinách (podľa počtu detí).
Porovnanie postojov.

AKTIVITY ONLINE TRÉNINGY
Plán: Pokračovanie programu na školách a doma.

WORKSHOP: CELODENNÁ AKTIVITA PRE UČITEĽOV ALEBO ŽIAKOV

MAX 25 ÚČASTNÍKOV
Aprobácia DEJ, OBN, SLI
Žiaci II. Stupňa ZŠ
Študenti SŠ

ANALÝZA FILMU
Druhá svetová vojna cez hodnotové princípy, zážitkové aktivity, tvorba vlastných prezentácií.

BESEDA S TVORCAMI
Účasť bežcov na workshope. Autentické rozprávanie o ich motivácii prispieť k zmene.

CERTIFIKOVANÝ LEKTOR
Spolupráca so Slovenským inštitútom mládeže

iuventa
Slovenský inštitút mládeže

OBSAH

VÝCHODISKÁ

VÍZIA

Naučiť deti a mladých účinne rozpoznávať predsudky, chybné stereotypy a diskrimináciu v každodennom živote a aktívne s nimi bojovať, aby bol svet lepším miestom na život pre všetkých bez rozdielu rasy, náboženstva, či individuálnych schopností.

NÁSTROJE

Práca s dokumentárnym filmom
Hodnotové úlohy – práca v skupinách
Beseda s ultrabežcami
Tréning ambasádorov programu
Webová platforma - zdieľanie skúseností

PRÁCA S FILMOM

SKUTOČNÝ PRÍBEH

Ako ovplyvnili protižidovské zákony život detí na školách?
Ako sa zachovali ostatní ľudia?
Kto pomohol Vrbovi a Wetzlerovi na úteku a prečo to urobil?
Čo bolo skutočným hrdinstvom obyčajných ľudí v čase vojny?

NÁSTROJE

Pracovné listy
Práca v skupinách
Príprava prezentácie
Beseda

ZÁŽITKOVÉ AKTIVITY

PRÍBEH ONDREJA ČANECKÉHO

Dokázali by ste prejaviť odvahu ako Ondrej Čanecký a pomôcť cudzím ľuďom?
Pre koho by ste dokázali riskovať svoj život, keby sa dostal do život ohrozujúcej situácie?
Pre koho by ste naopak už také riziko nepodstúpili? Prečo?
Ako sa podľa vás prejavujú predsudky voči iným ľuďom? Máte predsudky?

NÁSTROJE

Hry v skupinách
Práca s akceptáciou a toleranciou
Prežívanie stereotypov a predsudkov „na vlastnej koži“

BESEDA

POZITÍVNY PRÍKLAD

Pomôcť ľuďom okolo seba a byť „hrdinom“ nie je ťažké. Nie je potrebné sa obetovať, stačí robiť malé kroky každý deň.

Ultrabežci sú otcovia detí, ktorí chceli niečo urobiť, aby pripomenuli, čo sa môže stať, keď sa ľudia stanú „mlčiacou väčšinou“. Preto sa rozhodli bežať 170 km a cez svoj beh vyrozprávať dôležitý príbeh.

Stačí mať otvorené oči a byť aktívny. Pomôcť spolužiakovi, ak ju potrebuje. Rozprávať sa a hovoriť svoj názor.

PARTNERI A AMBASÁDORI

ROZVOJ PROGRAMU

Realizačný team projektu KROKY NA HRANE+ má aktuálne dvoch členov.

Na Slovensku je 2.800 základných a stredných škôl a takmer 415.000 žiakov a študentov (od 5. ročníka ZŠ vyššie).

Potrebujeme ambasádorov spomedzi starších detí (stredné školy), ktorých vyškolíme a budú pokračovať v aktivitách za nás.

4.000+ detí

do júna 2018 sme stretli na besedách

DEUTSCH - SLOWAKISCHE AKADEMIEN, A.S.

UNIVERSITAS MASARYKIANA BRUNENSIS

iuventa Slovenský inštitút mládeže

Bratislavský samosprávny kraj

BENDIK
FILMS

WWW.KROKYNAHRANE.SK

info@bendikfilms.com